

КІНОДИСКУРС ВІЙНИ: ПОТРІЙНА ПЕРСПЕКТИВА ІНТЕРМЕДІАЛЬНОСТІ

Федорів Я.Р.

Національний університет “Києво-Могилянська академія”

Риторика в умовах війни має два полярні прояви: на спротив війні або на підтримку війни. А саме, з одного боку, антивоєнна риторика супроводжується гаслами, що проповідують гуманізм і зосереджуються на закликах проти масового насильства. Найчастіше, утім, така риторика межує із популізмом, який зловживає базовими людськими почуттями й емоціями – невдоволенням і страхами населення – й обіцяє швидке розв’язання гострих гуманітарних проблем. З другого боку, провоєнна риторика покликана переконати аудиторію в необхідності активного протистояння ворогові, тобто в необхідності війни. Це означає, що відданість ідеалам миру вимагає водночас мобілізації фізичних і моральних ресурсів для захисту територіальної цілісності країни, національних інтересів, життя й добробуту громадян. Саме цей другий вектор риторики війни апелює до почуття патріотизму, закликає до витривалості і мужності під час протистояння соціальним, економічним та іншим гуманітарним викликам. Провідним риторичним рушієм провоєнного дискурсу, як свідчать численні історичні приклади, виступає *pathos* – емоційний складник публічного мовлення, якому, за умов довіри аудиторії до оратора, поступаються навіть досконалі логічні аргументи. Задokumentовані чи відтворені в художньому кіномистецтві, такі заклики стають зразками красномовства для наслідування, вивчення, аналізу.

Аналізуючи промову «Ми ніколи не здамося» (*We Shall Never Surrender*) британського прем'єр-міністра Вінстона Черчилля 4 червня 1940 року перед палатою громад, доповідь торкнеться питань виявлення композиційних та емоційних рушіїв, які, накладаючись на тематичне тло, дозволяють мовцеві завоювати й утримувати увагу аудиторії, впливати на неї і формувати переконання, спонукати й скеровувати дії. При цьому ми залучаємо до розгляду документальний фільм (*We Shall Never Surrender*), що містить запис промови Черчилля, художню кіноінтерпретацію цього виступу (Gorak, 2011), а також фольклорні (конспірологічні) відеокоментарі (Toye), побудовані радше на популярних, аніж наукових фактах і аргументах. У цих трьох ракурсах дискутуються параметри автентичності оратора – зокрема, ступінь емоційності мовлення, що став приводом ставити під сумнів факт запису промови самим прем'єр-міністром, а не диктором радіо.

Розв’язання проблеми ідентифікації мовця можливе за умов створення його лінгвістичного портрету із залученням до аналізу інструментів спектрографічного аналізу мовлення, який дозволяє зіставити аналізований запис з іншими зразками мовлення Вінстона Черчилля, а відтак встановити автентичність оратора.

ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА

Boris Johnson Explains how to Speak like Winston Churchill. *The Telegraph*. Retrieved from <https://youtu.be/FLak2IzIv7U>; Gorak, Ch. (2011). *The Darkest Hour*. Summit Distribution; Toye, R. On the myth surrounding 'we shall fight them on the beaches.' *Oxford Academic* (Oxford University Press). Retrieved from <https://youtu.be/uTUnVDRCzyA>; We Shall Never Surrender. Speech by Winston Churchill (We Shall Fight on the Beaches). *Winston Churchill Speeches*. Retrieved from https://youtu.be/s_LncVnecLA.